Het woord is vervolgens aan pg. *Burger,* voorzitter van de Tweede Kamerfractie, voor het beantwoorden van de opmerkingen over het *beleid van de Kamerfractie.*

Pg. Burger komt *nog even* terug op de vraag van het overleg met de Vara om Kamerdebatten uit te zenden. Een toezegging op dit punt zou niet tot resultaat kunnen leiden omdat de Vara op de meeste dagen dat er Kamer is geen zendtijd heeft. Zou het wel mogelijk zijn, dan zou de luisterdichtheid toch wel sterk dalen. In voorstel 135 wordt vermeld, dat 'nu aangenomen is dat de televisie zal worden gebruikt voor reclamedoeleinden', dit is niet het geval, het is uitsluitend aangenomen door de Ministerraad.

Pg. Bruins heeft gesproken over de arbeid van de gehuwde vrouw en er het accent op gelegd, dat het gezin belastingtechnisch als een eenheid moest worden gezien. Dat is juist, maar het gezin als eenheid ziende hebben wij altijd bijzonder geijverd voor de emancipatie van de vrouw en getracht gehuwde vrouwen allerlei ambtelijke functies te laten vervullen. Men moet niet aan alle kanten de eigen mogelijkheden van de gehuwde vrouw accentueren en zodra het gaat over de fiscale kant, toelaten dat zij op het matje moet komen bij haar echtgenoot. Pg. Klein heeft gezegd: men moet bij twee inkomens toch niet bevoordeeld worden, doordat men hier een scheiding gaat maken. Men telt intussen niet de inkomens op, omdat men reeds een zekere aftrek kan toepassen, op verhoging hiervan is in een aantal voorstellen aangedrongen. Hofstra staat op dit laatste standpunt. Intussen is dit nog een open kwestie waarover in de Kamerfractie van gedachten gewisseld zal worden.

Spr. is dankbaar dat Blokdijk aandacht heeft geschonken aan het vraagrecht, waarover geïnterpelleerd is. Velen voelen dit als een kwestie van juridische betekenis, maar het is constitutioneel van het allergrootste belang. De antwoordplicht van de regering is essentieel in de democratie en spr. is het dan ook geheel eens dat wat daaromtrent in de Kamer is geschied meer dan zonderling is. Er was niet alleen gewoonterecht, ook art. 104 van de grondwet spreekt hierover. De beslissing die de Kamer thans genomen heeft is geen juridische beslissing, maar een politieke waarbij het staatsrecht met voeten is getreden.

Mevr. Bonn heeft ervoor gepleit het poolgeld niet alleen aan de sport ter beschikking te stellen. Er zijn inderdaad nog vele noden waaraan voldaan moet worden, maar daarvoor zijn de voetbalpools ook niet toereikend. Wel mogen wij niet onbillijk worden tegenover de sport, die zelf alle moeilijkheden moest opknappen. De sport heeft toen de weg ingeslagen van de voetbalpool. Nu dit zo is, wil men de gelden die ze bijeenbrengt voor andere doeleinden gebruiken. Daar zou men terecht in sportkringen ook wel aarzelend tegenover

kunnen staan. Enige voorzichtigheid bij deze gedachtengang — ook uit fairheid tegenover de sport — is wel op zijn plaats.

Spr. is het eens met de door pg. Voogd gemaakte opmerking over de te grote klassen en wijst op het in de resolutie gestelde over 'versnelde scholenbouw en verlaging van de leerlingenschaal etc.'

Pg. Snaauw heeft gevraagd om een rapport over de Ambonezen, Men moet bedenken dat het voor een WBS-rapport wel nodig is, dat men werkelijk in een concrete situatie iets te zeggen heeft. Er zijn situaties waarin dit niet mogelijk is.

Over de wenselijkheid van een noodwet invaliditeitswet is gesproken door pg. Beyer, Holten. Spr. is daar niet voor, omdat wij met de noodwetten een gunstige, zowel als een ongunstige ervaring hebben opgedaan, de AOW kan gelden als de gunstige ervaring, de Weduwen- en Wezenwet als de ongunstige, omdat de invoering van de werkelijke wet is vertraagd door activiteiten om te zien of misschien een noodwet kon worden gemaakt. Inderdaad moet binnen niet al te lange tijd een herziening van de Invaliditeitswet ter tafel komen, niet als een noodwet, maar als een reële afdoening van zaken, omdat verbetering dringend nodig is.

De opmerking van Breedveld over het overleefd zijn van de meiviering raakt niet direct de Kamerfractie. Wanneer wij geen meivieren dan kan men er zeker van zijn dat de katholieke wereld van de KVP zich hiervan meester maakt, zoals dat in Italië en elders het geval is. Waarom moeten wij juist op dit moment ermee ophouden? Integendeel, laten wij het socialistische karakter van de 1-meidag volledig vasthouden. Vanzelfsprekend blijft het vraagstuk van de vorm waarin dit moet gebeuren. Spr. is het eens met hetgeen is gezegd over het verschil tussen PSP en PvdA. Evenzeer de opmerking over de doorbreking van schadelijke prijsafspraken.Toch moet men zich wel realiseren welke machten thans de economische situatie in de wereld bepalen. Wat ons beleid betreft, zijn wij het echter volkomen eens.

Pg. Drenth heeft gesproken over het stakingsrecht en gesteld, dat het gewoonterecht in dit opzicht moet worden hersteld. Hiermee is het vraagstuk nog niet opgelost, immers toen dit gewoonterecht bestond, hadden wij nog niet de c.a.o. die nu algemeen wordt toegepast en de vraag rijst, wanneer een groep werknemers een overeenkomst aangaat, wat dat dan betekent, en of dan nog een staking mogelijk is en welke grenzen dat heeft. Voor ambtenaren bestond dit gewoonterecht ook niet. Toen hij nog minister was heeft pg.

Samkalden zich beijverd om het recht van staking te handhaven als een middel voor een grote massa werknemers om te bewerkstelligen wat zij als hun recht zien. Er zijn tegenstrijdige uitspraken in deze materie gedaan door de presidenten van de rechtbank in Amsterdam en in Rotterdam. Een wetsontwerp over deze zaak was in ambtelijke kring voor 11 december 1958 in voorbereiding. Tot de huidige dag is het nog niet ingediend.

Buter heeft gezegd dat er in de verklaring niets over de loonpolitiek voorkomt. Spr. wijst op een aantal passages waarin wel degelijk hierover iets gesteld is.

Ten aanzien van de door Den Breejen gemaakte opmerkingen over Nieuw- Guinea wijst spr. erop dat de resten van koloniaal beheer zo spoedig mogelijk moeten worden geliquideerd. Toch heeft spr. bezwaar tegen voorstel 128a omdat men daar al voorshands de oplossing ziet die deze zaak moet hebben. Er zijn een aantal denkbaarheden, en het lijkt spr. minder zinvol als congres uit te maken welke van die oplossingen moet worden nagestreefd, terwijl misschien in de praktische politiek een andere oplossing meer mogelijkheden biedt. Laten wij ons houden bij het algemene uitgangspunt en verder aan de praktische politiek overlaten wat het meest bereikbaar is. Persoonlijk voelt spr. er het meest voor hierin de VN te kennen, door middel van een trustschap bijv. Ons verkiezingsprogram geeft dit afdoende weer door te stellen ‘een Nieuw-Guineabeleid gericht op een internationale regeling van dit vraagstuk.’ Dit is een internationale aangelegenheid.

Pg. Klein heeft gewezen op corporatieve tendenzen, die zich in de samenleving ontwikkelen, met name de PBO zou nauwkeurig moeten worden geanalyseerd. ‘Het Vrije Volk’ heeft op dit punt reeds voortreffelijk werk gedaan door een aantal artikelen hierover te publiceren. Deze kwestie heeft aandacht en behoort die ook te hebben, niet alleen t.a.v. de PBO maar ook als men ziet wat zich internationaal ontwikkelt. Spr. wijst op het bezoek van Eisenhower aan Spanje, waaruit wel blijkt dat het corporatisme nog steeds blijkt te kunnen voortbestaan.

Swaters heeft gezegd, dat de partij in de regering te weinig van zich heeft afgebeten. Het is wel opmerkelijk dat men onder geen beding deze niet van zich afbijtende partij weer in het kabinet wilde hebben na de laatste verkiezingen! Feiten zeggen soms wel meer dan woorden. Ook in de oppositie kan men verschillende wegen bewandelen. Wanneer de omstandigheden daartoe leiden kan men moties indienen die worden verworpen en men kan dan op andere ogenblikken zien, dat de Kamer als geheel het eens is geworden tégen het beleid van de minister. Wanneer dit binnenskamers in de commissies geschiedt is de

naam van de partij hier niet zo direct in het openbaar bij gemoeid, maar dit is zeker van belang om tot een juist beleid te geraken.

Ten aanzien van de gemeenteclassificatie wijst spr. erop dat in voorstel 179 wordt gesteld dat men af wil van de compromisformulering in het verkiezingsprogram. Men moet daarvoor bepaald grondige redenen hebben, hieraan zijn wij nu nog niet toe. De formulering van het verkiezingsprogram, die overeenkomt met die van het NVV, acht spr. bevredigend.

De voorstellen 190 en 190a waren reeds naar de Kamerfractie verwezen.

Spr. besluit hiermee zijn beantwoording van de gemaakte opmerkingen, die hij zeer gematigd noemt. Een aantal vragen die nu nog niet zijn besproken zal hij in zijn slotrede aan de orde stellen.

De *Voorzitter* zegt Burger dank voor zijn verdediging van het beleid van de Kamerfractie. Hij beantwoordt de opmerkingen die over *het beleid van het Partijbestuur* zijn gemaakt.

Het Partijbestuur verzet zich tegen het voorstel van de afd. Hilversum om het meifeest, wanneer het op zondag valt, toch op zondag te vieren. Wat werd overeengekomen bij de stichting van de partij, dient ook vandaag te worden nagekomen, omdat een overeenkomst op dit punt tot de wezenlijke grondslagen van de partij behoort.

Wat voorstel 10 van Diemen betreft over de kansen van het non-conformisme in de partij, laat de afdeling zelf een studiegroep vormen. Wij zullen de WBS opdracht geven concrete onderwerpen te onderzoeken, maar denken er niet over te laten rapporteren over een vaag voorstel als dat van Diemen. De partij is geen gesprekcentrum maar een politieke partij.

In voorstel 129 zijn twee zaken aan de orde; het probleem van de Ambonezen in Nederland naar zijn maatschappelijke aard, dat is steeds aan de orde in onze partij en kamercommissie voor maatschappelijke zorg. Op dat punt is geen nader onderzoek nodig. De andere kant is van politieke aard. In hun vrijheidsstrijd zijn de Ambonezen slachtoffer van een ontwikkeling in Indonesië, dit geldt voor alle delen van Indonesië die kwamen tot oprichting van een republiek op federale grondslag. De feitelijke situatie is dat Indonesië een eenheidsstaat heeft geproclameerd en daarin het het probleem. Daarvoor is geen studiecommissie nodig, wij kunnen de ontwikkeling in dit opzicht niet beïnvloeden, omdat dit een zaak is van Indonesië zelf en bovendien afhankelijk van de internationale verhoudingen.

De voorzitter bespreekt vervolgens het Sociaal Democratisch Centrum en verklaart zich

verheugd over de sfeer, waarin de discussie is gevoerd, al moet men niet doen alsof er geen vuiltje aan de lucht zou zijn. Drenth heeft gesteld dat er over de verklaring van het Partijbestuur van 4 juni geen overleg is gepleegd. Het SDC was, is en wordt door het Partijbestuur niet erkend en er was dus geen sprake van overleg over een verklaring, die voor de verantwoording van het Partijbestuur is. Drenth vindt nu de resolutie van het Partijbestuur te laat en tracht de indruk te wekken dat het congres met deze zaak wordt overvallen. Dat is niet juist, elkeen kon weten dat bij het beleid van het Partijbestuur de verklaring van 4 juni aan de orde zou zijn, terwijl onder de voorstellen er een was van Amsterdam-Slotermeer, dat in ongezouten termen over het SDC spreekt. Men kan dus niet stellen dat vlak voor het congres een zaak wordt opgebracht, waarvan men niet wist dat zij op deze wijze aan de orde zou komen.

Het is duidelijk uit het optreden van het SDC dat er een georganiseerde oppositie is in de partij, met een hoofdbestuur, afdelingen, een congres, een eigen krant en eigen resoluties. Spr. releveert enkele punten van het optreden van het SDC door 'Socialistisch Perspectief' te citeren.

Het SDC weet dat bij de besprekingen die destijds na het oprichten van het SDC zijn gevoerd, het Partijbestuur nadrukkelijk heeft afgewezen dat het SDC als werkgemeenschap zou worden erkend. Deze groep manifesteert zich als partij in de partij. De voorzitter wijst op de gevoerde correspondentie, die in afschrift aan de congresafgevaardigden is voorgelegd, evenals de door het Partijbestuur opgestelde resolutie, waaraan het integraal wil vasthouden, met inbegrip van de laatste zinnen, dat het Partijbestuur gemachtigd wordt om indien nodig de verdere stappen te nemen, welke de situatie vereist. Deze resolutie laat de ruimte tot het gesprek met het SDC na het congres, op korte termijn, dat tot resultaten moet leiden, want het